

Handwritten text in a box, possibly a library or archival stamp.

77316

Luggemisse lehhed

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Handwritten text, possibly a preface or introduction.

Otto Willem Masing

wájjandub.

Handwritten text, possibly a preface or introduction.

Tarto, lihnas, 1821.

Trükkitud Schönmanni kirjadega.

11.5
ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiiviraamatukogu

77310

Handwritten text, possibly a title or reference, in a cursive script.

L ä h e n d u s.

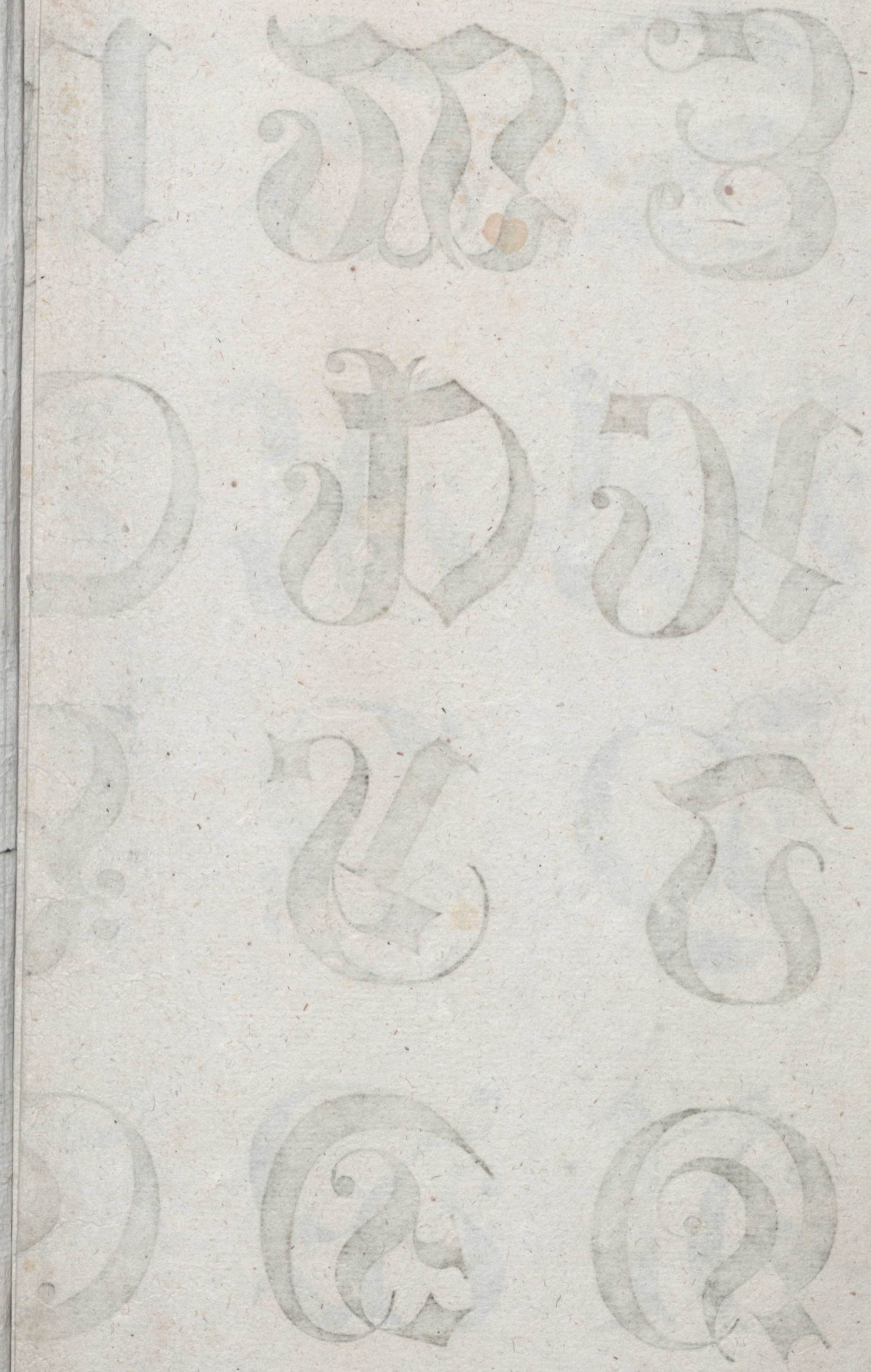
Nendefinnatse Luggemise lehtedega tulles sedda pissikest kirja ühte arvata, mis nende jure on lissatub, ja kui selletajad nende saatjaks kasa antud. Temma peälekirri on: Oppetus, kuidas neid sinnatsid luggemise lehti kassuga pruvida, mis Otto Willem Masing wäljaandnud.

Peäle sedda on tarwis ka sedda ütelda: et sadda wallalist pohkstarwi, ja nellikümmeid numrid weike kaardikeste peäle trükkitud, mis nendefinnatse luggemise lehtede kõrwas sure kassuga sünnib pruvida: agga neil on isfiarwanis omma hind, ja miakse neid ärranis.

Der Druck dieses Werkes wird unter der Bedingung erlaubt, daß gleich nach dem Abdrucke, und vor Herausgabe desselben, sieben eingebundene Exemplare, zur vorschriftmäßigen Vertheilung, an die Censur-Comität dieser Kaiserlichen Universität eingesandt werden.

Dorpat, am 22sten Januar 1821.

L. W. Moris, Censor.

E W N S D

U C O W W

V Y Z S G

Q R C G W

Q R

S T

U V

W X

Y Z

a b

c d

a b d e g h i j l

k m n o p r s

t u w z a o o u

T a b e l I I I .

ab ba eb be ib bi ob bo ub bu
ad da ed de id di od do ud du
ag ga eg ge ig ga og go ug gu
ah ha eh he ih hi oh ho uh hu
ai ja ei je ii ji oi jo ui ju
af fa ef fe if fi of fo uf fu
al la el le il li ol lo ul lu
am ma em me im mi om ma um ma
an na en ne in ni on no un nu
ap pa ep pe ip pi op po up pu
ar ra er re ir ri or ro ur ru
as sa es se is si os so us su
at ta et te it ti ot to ut tu
aw wa ew we iw wa ow wo uw wu
az za ez ze iz zi oz zo uz zu

āb	bā	ōb	bō	ōb	bō	ūb	bū
ād	dā	ōd	dō	ōd	dō	ūd	dū
āg	gā	ōg	gō	ōg	gō	ūg	gū
āh	hā	ōh	hō	ōh	hō	ūh	hū
āi	īā	ōi	īō	ōi	īō	ūi	īū
āk	kā	ōk	kō	ōk	kō	ūk	kū
āl	lā	ōl	lō	ōl	lō	ūl	lū
ām	mā	ōm	mō	ōm	mō	ūm	mū
ān	nā	ōn	nō	ōn	nō	ūn	nū
āp	pā	ōp	pō	ōp	pō	ūp	pū
ār	rā	ōr	rō	ōr	rō	ūr	rū
ās	sā	ōs	sō	ōs	sō	ūs	sū
āt	tā	ōt	tō	ōt	tō	ūt	tū
āw	wā	ōw	wō	ōw	wō	ūw	wū
āz	zā	ōz	zō	ōz	zō	ūz	zū.

T a b e l V.

Nummer 1.

Bab	bad	bag	bah	bai	baſ	bal
ham	han	hab	har	has	hat	hau
haw	haz	Dab	dad	dah	dai	daſ
dal	dam	dan	dap	dar	das	dat
dau	daw	daz	Gab	gad	gag	gab
gai	gaſ	gal	gam	gan	gap	gar
gas	gat	gau	gaw	gaz	Sab	had
hag	hab	hai	haſ	hal	ham	han
hap	har	has	hat	hau	haw	haz
Sab	jad	jag	jah	jai	jaſ	jal
jam	jan	jap	jar	jas	jat	jau
jaw	jaz	Kab	kad	kag	kah	kai

T a b e l V.

Nummer 2.

kaē	kal	kam	kan	kap	kar	kas
kat	kau	kaw	kaz	Lab	lad	lag
lah	lai	laē	lal	lam	lan	lap
lar	las	lat	lau	law	laz	Mab
mad	mag	mab	mai	maē	mal	mam
man	map	mār	mas	mat	mau	maw
maz	Mab	nad	nag	nab	nai	naē
nal	nam	nan	nap	nar	nas	nat
nau	naw	naz	Pab	pad	pag	rah
rai	raē	pal	pam	pan	pap	par
pas	pat	pau	paw	paz.		

T a b e l V I.

Nummer 1.

Rab	rad	rag	rah	rai	raf	ral
ram	ran	rap	rar	ras	rat	rau
raw	raz	Sab	sad	sag	sah	sai
saf	sal	sam	san	sap	sar	sas
sat	sau	saw	saz	Sab	tad	tag
tah	tai	tak	tal	tam	tan	tap
tar	tas	tat	tau	taw	Wab	wad
wag	wah	wai	waf	wal	wam	wan
wap	war	was	wat	wau	waw	waz.
Sab	had	hal	han	hap	har	has
hat	haw	Sad	jag	jam	jan	jar
jaw	Rab	fad	fag	fah	fai	faf

T a b e l V I.

Nummer 2.

kâl	kâm	kân	kâp	kâr	kâs	kât
kâw	Lâb	lâd	lâg	lâh	lâi	lâf
lâm	lan	lap	lâr	lâs	lât	lâw
lâz	Mâd	mâg	mâh	mâf	mâl	mân
mâr	mâs	mât	Mâb	nâd	nâg	nâh
nâi	nâf	nâl	nâp	nâr	nâs	nât
nâw	Pâb	pâi	pâl	pâr	pâs	pâw
Râb	râd	râg	râh	râf	râm	râp
râs	rât	Sâd	sâg	sâh	sâf	sâl
sâr	sât.					

T a b e l V I I .

Beb	bed	beg	beh	bei	bef	bel	bem	ben
bep	ber	bes	bet	bew	bez	Deb	ded	deg
deh	dei	def	del	dem	den	dep	der	des
det	dew	dez	Geb	ged	geg	geb	gei	gef
gem	gen	gep	ger	ges	get	gew	Seb	hed
heg	heb	hei	hef	hel	hem	hen	hep	her
hes	het	hew	Zeb	jed	jeg	jeh	jei	jef
jel	jem	jen	jep	jer	jes	jet	jew	Seb
ked	keg	keh	kei	kef	kel	kem	ken	kep
ker	kes	ket	kew	Zeb	led	leg	leh	lei
lef	lem	len	lep	ler	les	let	lew	MeB
mei	mef	mel	mem	men	mep	mer	mes	met
Ned	neg	neh	nei	nef	nel	nem	nen	nep
ner	nes	net	nem	Deb	ped	peg	peh	pei
pef	pel	pem	pen	per	pes	pet	pew	Deb
red	reg	reh	rei	ref	rel	rem	ren	rep
rer	res	ret	rew.					

T a b e l VIII.

Seb	fed	seg	seh	sei	sef	sel	sem	sen
sep	ser	set	sew	Zeb	ted	teg	teb	tei
tef	tel	tem	ten	tep	ter	tes	tet	tew
Web	wed	weg	weh	wei	wef	wel	wem	wen
wep	wer	wes	wet	wew.				
Bib	bid	big	bih	bif	bil	bim	bin	bip
bir	bis	bit	biw	Dib	did	dig	dih	dif
dil	dim	din	dip	dir	dis	dit	diw	Gib
gid	gig	gih	gif	gil	gim	gin	gip	gir
gis	git	giw	Zib	jid	jig	jih	jif	jil
jim	jin	jip	jir	jis	jis	jiw	Rib	fid
fig	fih	fif	fil	fim	fin	fip	fir	fts
fit	fiw	Zib	lid	lig	lih	lif	lil	lim
lin	lip	lir	lis	lit	liw	Mid	mig	mih
mif	mil	mim	min	mip	mir	mis	mit	miw
Nib	nid	nig	nih	nif	nil	nim	nin	nip
nir	nis	nit	nir.					

T a b e l I X

pid	pid	pig	pih	pit	pil	pim	pin	piſ
pir	pis	pit	piu	piw	piz	Rib	rid	rig
rih	rif	ril	rim	rin	rip	rir	ris	rit
riu	riw	Sib	sid	sig	sih	sir	sil	sim
ſin	ſip	ſir	ſis	ſiu	ſit	ſiw	Sib	tid
tig	tih	tir	til	tim	tin	tir	tir	tis
tir	tiu	tiw	Wib	wid	wig	wih	wir	wil
wim	win	wip	wir	wis	wiu	wiw		
Hob	hod	hog	hoh	hof	hol	hom	hon	hop
hor	hos	hot	how	Zob	jod	jog	joh	joſ
joſ	jol	jom	jon	jop	jor	jos	joſ	jou
jow	Kob	kod	kog	koh	koi	kof	kol	kom
kon	kop	kor	kos	kot	kou	kow	Zob	lod
log	loh	loi	loſ	lol	lom	lon	lop	lor
los	lot	lou	low	Mob	mod	mog	moh	moi
moſ	mol	mom	mon	mop	mor	mos	mot	mow

T a b e l X.

Nob	nod	nog	nob	noi	nof	nol	nom
non	nop	nor	nos	not	nou	now	Pob
pod	pog	pob	poi	pod	pol	pom	pon
pop	por	pos	pot	pou	Nob	rod	rog
roh	roi	rof	rol	rom	ron	rop	ror
ros	rot	row	Sob	sod	sog	soh	soi
sof	sol	som	son	sop	sor	sos	sof
sow	Tob	tod	tog	toh	toi	tof	tol
tom	ton	top	tor	tos	tot	tou	Wob
wod	wog	wob	woi	wof	wol	wom	won
wop	wor	wos	wot	wow			
Hob	Hod	hog	Hof	hol	hom	hon	hop
hor	hos	hot	Lob	lod	lof	lom	low
Mob	mod	mol	mom	mor	mos	Nop	nor
Pob	pol	por	pos	Nob	rod	rog	roh
roi	rof	rom	ron	ros	Sob	sod	sog
soh	soi	sof	sol	som	son	sor	sos
Tob	tom	ton	top	tor	tos	Wob	wod
wog	wof	wol	wom	won	wor	wos	wot

Sob	hol	hor	Soi	jof	jol	jom	jow
Kob	kod	kog	koh	koi	kof	kol	kom
kon	kop	kor	kos	kot	kou	kow	Lob
lod	log	loh	loi	lof	lol	lom	lon
lop	lor	los	lot	low	Moi	mol	mon
mor	mos	mot	Mod	nog	noh	noi	nom
nor	not	Pod	pog	poh	poi	pol	pon
por	pos	pot	Rob	rod	rog	roh	roi
rom	ron	ros	Sob	sod	sog	soh	soi
sof	sol	som	son	sop	sor	sos	sot
sow	Sob	tod	tog	toh	toi	tof	tol
tom	ton	top	tor	tos	tot	tou	tow
Wob	wod	wog	woh	woi	wol	wor	wos
wot							
Bub	bud	bug	buh	bui	buf	bul	bum
hun	hup	hur	bus	Dub	dud	dug	duh
dui	duf	dul	dum	dun	dup	dur	dus
dum	Gub	gud	gug	guh	gui	guf	gul
gum	gun	gup	gur	gus	gut	gum	Sub
hud	hug	hub	huf	hul	hum	hun	hup

Sur hus hut hum Sub jud jug jub jui
 juf jul jum jun jup jur jus jut juw
 Sub kud kug kuh kui kuf kul kum kun
 kup kur kus kut kuw Sub lud lug luh
 lui luf lum lun lup lur lus lut luw
 Mud mug muh mui muf mul mum mun mup
 mur mus mut muw Sub nud nug nuh nui
 nuf nul num nun nup nur nut nuw Pus
 pug puh pui puf pul pum pun pup pur
 pus puw Sub rud rug ruh rui ruf rul
 rum run rup rur rus rut ruw Sub sud
 sug sub sui suf sul sum sun sup sur
 sus sut suw Sub tud tug tuh tui taf
 tul tum tuu tup tur tus tut tuw Sub
 wud wug wuh wui wuf wul wum wun wup
 wur wus wut wuw.

T a b e l X I I I

Būb būd būg Sūd hūg hūf hūl hūm hūn
 hūd hūr hūs hūt hūw Sūd jūg jūh jūf
 jūl jūm jūr jūt Rūb rūd rūg rūh rūi
 rūf rūl rūm rūn rūp rūr rūs rūt rūw
 Sūb sūd sug sūh sui sūf sūm sūn sūp
 sūr sūs sūt Mūd mūd mug mūh mui mūf
 mūl mūm mūn mūp mūr mūs mūt mūw Rūd
 nūg nūh nūf nūl nūr nūt Pūb pūd pug
 pūh pui pūf pūl pūr pūs pūt Rūb rūd
 rūg rūh rūi rūf rūl rūm rūn rūp rūr
 rūs rūt rūw Sūb sūd sug sūh sui sūf
 sūl sūm sūn sūp sūr sūs sūt sūw Sūb
 tūd tūg tūh tui tūf tūl tūm tūn tūp
 tūr tūs tūt tūw Wūb wūd wūg wūh wūf
 wūl wūm wūn wūp wūr wūs wūw.

Kla klā kle kli klo klō klö klu
 klu Kra krā kre kri kro krō krö
 kru krū Pla plā ple pli plo plö
 plö plu plū Pra prä pre pri pro
 pro pru prū Tra trā tre tri
 tro trö trü Wla wlā wle
 wli wlo wlö wli wlu wlū Wra wrā
 wre wri wro wrö wru wrü.

Saam hāal hārm hais halg hans hart
 haud heāl hein hie hilp hind hie
 hool hule hunt Saan jātk jalg jarg
 jams joon jooft johw juht juur just
 Kaaf kaal kaas kael kaer kais karn
 kahf kaim kaks kalf kand karp karm
 karw kaus keed keel keet kelt.

kelm	keſt	kih	kii	kii	kink	kirn	kirp	kiſt
kitſ	kiud	kius	köht	kool	kool	kont	forſ	fört
fört	fört	forw	förw	kaid	kuis	kuiw	kuld	kuly
kult	kumb	külg	külm	künd	küps	küüs	kurb	kurt
kuſt	kuiub	Laan	laat	ladw	läil	laim	lamp	lapſ
laut	laul	laur	leed	leef	leem	leer	lehm	leſt
leib	leig	liig	liim	lein	liind	liink	lint	lipſ
loit	loog	loof	loom	lont	löhf	löhu	löun	löow
luht	lüht	lüps	lüüs	luif	luts	luuf	Maak	maſ
maſ	märk	mart	maſt	mees	meid	maid	mold	muld
muſ	murd	muſt	müts	müuw	Maäl	nahf	neel	närb
nirk	noor	nöör	nörk	nurf	nurm	nüüd	nühf	nülg
Paas	päew	paif	pant	part	peel	peen	pelt	piht
piit	piim	piin	piſ	pind	piſt	pink	pitf.	

T a b e l X V I.

Saag saaf sarg sark safz salt salw salw sant
 seen seep sein sefs fern fest siht siil sild
 silk sims sref soit folg solm soot sorg sorm
 sohf sool soon sorf sufz fulg fulg sulp surm
 suur. Saat tahm taht taht talw tang tarf tafz
 teed telt tepz tiht tiif tifz tilf tilp timp
 tint tips told tolf tomp tons tons tors torm
 toht toht tool tolm tont tops torm torn tuhf
 tung tups turb turf tuzf tuur. Waat waat walf
 want waht waht waif wald wand wang warb
 warn warz warz wasf watz weel weer wend
 wihf wihm wiht wiis wisf wing wirf witz
 wolg woot woog woos wörs worm wörf.

Hölpſ jooſſ förtſ fortſ frimſ lartſ nartſ platz
 pleef plinf ploom priſf pritſ pruuf pruut pruul
 traat trahw trafſ tromp truup wärſſ winſf fantſ

ſahhe ſeggafed, ja ühhe heålega wåljahuetawad.

ae, æe, ai, åi, au, ei, eå, eo, eu, iu, oe, oi,
 öe, öi, øe, øi, ou, öu, ui.

ae, æe | Laew faew waew päew päel ſåel kåel

ai, åi | Kai kaim raiſf kåi kåib

au, ei | Kaup lauf raud laud laug leib peig reiſ hein

öe, öi | Koit loit roid poeg tød wød ſød föiſ
 oi, eo

öi, øe | Koif löim möiſ nõid woif möef

ou, öu | Kouſ ſoug joud nou pouð rouf touf

iu, ui | Kiut kiuf liug kui luiſ ſuitſ tuiſf.

Hålega pohkſtawid: a å e i o ö ö u ü

Håleta pohkſtawid: b d g h j k l m n p r ſ t w z.

T a b e l X V I I I .

Sulla ja waljo hælega pohkstawid.

Sullad: a ā e i o ō ō u ũ Waljud: a ā e i o ō ō u ũ.

Sullad: fool tal mänd wil palk wars fulg
 = = arm fört fruis.

Waljud: fool tal mänd wil palk wars fulg
 = = arm fört fruis

Hæle rōhhutawad ja rōhkumatad pohkstawid.

Rōhhutud: a ā e i o ō ō u ũ Rōhkumatad: a ā e i o ō ō u ũ.

Rōhkumatad: Kalla talla warras kanna wannub
 = = = falli walli tulle

Rōhhutud: kalla talla warras kanna wannub
 = = = falli walli tulle

Rōhkumatad: sinna minna tanna linna sülle
 = = = wolla wolle perra murre

Rōhhutud: sinna minna tanna linna sülle
 = = = wolla wolle perra murre.

Rahhe hæle ja ūhhe hælega sōnnad.

ūhhe hælega: Haud faup faus laud raud taud paun saun

Rahhe hælega: ha-ud fa-ub fa-us la-ud ra-ud ta-ud pa-un sa-un

est ka nenda: häud fäub fäus läud räud täud päun säun

Ab-ras	ad-der	ab-bar	af-fid	al-leß	am-met
an-did	ar-gus	el-lo	el-lo	em-ma	eß-malt
här-da	hin-ged	hul-gad	i-as	ig-gaw	ih-neß
im-me	iams-ja	járs-fo	jür-ri	kab-ba	kab-bi
kal-ja	fam-ber	kar-nitß	fer-ge	fir-weß	for-bitß
fow-wer	flaas-sep	lag-gund	lam-mas	lep-pif	lin-nasf
lo-mus	lön-gad	lus-sif	mag-gus	mah-la	masß-ma
met-siß	möt-led	mün-na	müt-tad	nag-ga	nah-fur
nar-mas	need-ma	nel-jas	när-waf	nim-mi	or-raw
ör-nus	or-mus	pab-ber	pig-gi	plaa-ter	pres-ter
prag-gin	reh-ha	rid-da	roh-hi	rö-wel	röh-hut
ruf-fid	film-mad	sit-tif	sör-med	söör-med	sub-fur
süt-tis	tra-wer	treh-ter	tres-sid	tri-bud	wan-fer
wed-del	wor-mid	wool-med	wöt-med	wuh-hin.	

T a b e l X X.

Ar-mas-tus	ab-ba-usf	em-ma-ne	ig-ga-west	ih-ho-lif
jag-ga-ma	lam-bu-rid	loh-han-dif	mae-nit-sus	mat-tu-fed
meh-hi-ne	mel-le-fas	na-bu-ris	nar-rit-fas	nar-wa-fas
nap-pit-fas	nae-ris-ma	nal-ja-mees	or-mu-fed	ob-li-fad
on-nis-tus	op-pi-ja	om-ma-ne	or-ja-pölv	oh-ha-fas
pal-lu-ma	pal-ga-tud	pei-o-pois	pras-ft-ma	pöh-ja-to
po-e-mees	pöd-de-ja	pöl-le-ma	rab-ba-ja	ram-mo-to
rat-tas-sep	rab-ba-dus	rat-su-tid	rö-ga-tus	rö-mus-tus
rös-ti-ma	rum-mo-pu	rut-tu-fas	rum-ma-lus	rüm-we-dast
safz-la-ne	sal-la-lif	säm-mel-ma	sad-du-las	sön-na-tud
sip-pel-gas	söm-me-rad	su-li-fed	süd-da-mif	sun-di-mus
tar-wi-tus	ter-wi-fed	til-gu-tid	tol-mo-tus	tör-wa-tud
tu-lis-pasf	tüd-di-mus	wab-ban-dus	wal-lan-dif	wed-do-pulf
wi-ft-fas	wo-ri-mees	wöör-mön-der	wölg-la-ne	wan-gi-torn.

Ab-bi-ka-sa	ab-bi-el-lo	ar-mo-lif-fult	ab-ba-usf-lif
el-la-mi-ne	en-ne-muis-te	en-ne-aeg-ne	et-te-wot-ma
ef-fi-tu-sed	had-da-li-ne	id-dan-du-sed	ih-hal-da-mist
him-mus-ta-mist	iam-si-mi-sed	kar-ri-ka-rad	fib-bo-wit-sad
loh-to-moist-ja	lah-ti-lo-ma	lod-di-se-ma	lap-pi-li-ne
loh-han-di-kud	ma-ja-li-ne	met-sa-li-ne	ni-fu-ta-ma
nob-be-das-te	nor-fu-mi-ne	no-da-meh-hed	no-hi-se-ma
nur-ja-tu-mad	nob-be-das-te	pot-ti-sep-pad	pul-ma-li-sed
pur-jes-ta-ma	po-h-ja-pool-sed	pud-de-ne-ma	rah-ho-li-ne
rip-pa-fil-le	ro-di-se-ma	raf-fen-da-ma	san-di-fod-da
saw-wi-ho-ne	tal-lo-rah-was	tut-tar-lap-sed	tul-lit-se-ja
tun-nis-meh-hed	tud-di-mi-ne	wan-gi-wed-do	wil-ta-fi-te
wal-la-li-ne	wi-ro-li-ne.		

Ah-nes-ta-mi-ne   Ar-ra-lop-mi-ne   Sim-mus-ta-mi-fed

Sag-ge-le-mi-ne   Kind-ral-kub-ber-neer   Koh-to-moist-mi-fed

Mön-ni-sa-mas-te   Mut-to-pis-sa-rad   Ön-nis-teg-gi-ja

Pät-tust-pöör-ma-ta   Lep-pi-ta-mi-ne   Püh-hit-se-ma-ta

Nö-mus-ta-mi-ne   Son-na-kuul-mi-fest   Tül-lit-se-mi-fed.

*

*

*

Ar-ra-lun-nas-ta-mi-ne

Ul-les-ar-ra-ta-mi-ne

Wäl-ja-wal-la-mi-ne

Äl-le-ma-wal-lit-se-ja

Täh-he-le-pan-ne-ma-ta

Ar-mo-ku-lu-ta-mi-fed

Pär-ran-du-se-jät-ja

Wal-le-möt-le-mi-fed

War-jo-näit-mi-fed

Ma-wär-ri-se-mi-ne

Re-fru-ti-wöt-mi-ne

Wer-re-wal-la-mi-ne

Ar-ra-wal-lit-se-tud

Huf-fa-moist-te-tud.

P ü h h a k i r j a õ p p e t u s e d.

Jummal on üks Waim, ja kes tedda kummardawad, peawad tedda Waimus ja tões kummardama. Joh. 4, 24.

Enne kui mäed sündisid, ja enne kui ma ja mailm lodi, siis ollid sinna Jummal iggaweste. Laul 90, 2.

Jummala jures ei olle muutmist egga wahhetamise warju. Jak. 1, 17.

Jehowa sa kiused mind läbbi, ja tunnend mind; sa tead mo maggamist, ja mo üllestõusmist; sinna mõistad mo mõteted kaugele ärra. Kui ep olle weel sõnnagi mo keele peäl, wata! siis tead sinna Jehowa sedda kõik ärra. Kuhhu pean ma minnema so woimo eest, ja kuhhu pean ma pöggenema so palle eest? Laul 139.

Jummala ees ei olle ükski loom näggemata, waid kõik on awwalik temma silma ees. Ebr. 4, 13.

Kui sured on so teud Jehowa! sa olled neid kõik targaste teinud: ma on täis sinno pärrandusi. Laul 104, 24.

Oh sedda Jummala rikkuse, tarkuse ja tundmise süggawust! Rom. 11, 33.

Jummala jures ei olle ühtegi asja woimata. Luf. 1, 37.

P ü h h a k i r j a õ p p e t u s e d.

Zummal on taewas, temma teeb kõik, mis ta tah-
hab. Laul. 115, 6.

Zummal on armastus. 1 Joh. 4, 16.

Kirjutud on: olge pühhad, sest minna ollen pühha.
1 Pet. 1, 16.

Sinna ep olle mitte Zummal, kel hea meel on õe-
luse pärrast; kes pahha, sel ei wõi so jures asset olla; sa
wihkad neid, kes murjatunud tõed ettewõtavad Laul 5, 5. 6.

Zummal maksab iggäühhele temma teggude järrele:
willetsus tulleb iggäühhe inimese hinge peäle, kes kurja
teeb. Rom. 2, 6 ja 9.

Zummal ei wõi waltetada. Ebr. 6, 18.

Zummal ei olle ei kellestki meie seast kangel. Apostl.
Leg. 17, 28.

Minna ollen Zummal liggidelt ja Zummal kangel,
ütleb Jehowa; kas kegi wõib warjule minna warjopai-
kuse, et minna tedda ei peaks näggema? eks minna tõi-
da taewad ja maad? ütleb Jehowa. Term. 23, 23. 1. 24.

P ü h h a k i r j a õ p p e t u s e d.

Jummal teeb taewa wäega, ja nendega, kes ma peäl ellawad, kuidas ta tahhab, ja sedda ep olle, kes temma wasto jõuaks, ehk kes temmale wõiks nõlda: mis sa teed? Daniel 4, 32.

Innimesed pãwad on ärramãratud; temma fude arru on sinno kã; temma seãtud aega olled sa teinud. Laul 114, 5.

Minno mõtted ep olle mitte teie mõtted, egga teie teed minno teed, ütleb Jehowa. Jesaia 55, 8.

Meile kes Jummalad kartwad tulles kõik heaks. Rom. 8, 28.

Tahhad sa ello sisse minna, siis pea kãssõõnnad. Matt. 19, 17.

Jummal on sulle teadaandnud õh inimene! mis hea on; ja mis nõuab Jehowa so kãest muud, kui et sa pead teggema, mis kõhhus on. Mik. 6, 8.

Kõik firri on Jummalast sisseantud, ja sadab kãssu,

P ü h h a k i r j a õ p p e t u s e d.

Innimesed peavad arru teggema fohtopäwal iggaühhešt tühjäšt sõnnast, mis nemmad on rākinud. Matt. 12, 36.

Mis tõssine, mis auus, mis õige, mis kāsfin, mis löbbus, mis hea kuulda, kui üks hea kombe, ja mis kituse wāart on, se peäle möttelge. Willp. 4, 3.

Õntsad on need, kes puhtad süddames on. Matt. 5, 8.

Jummal ei pea luggu, mis süggusest süggust inimene on; waid foige rahwa seast on se, kes tedda kardab, ja õigust teeb, armas temma melešt. Apost. Teg. 10, 34, 35.

Sinna pead Issandad omma Jummalad armastama foigest ommast süddamešt, foigest ommast hingest, ja foigest ommast melešt. Matt. 22, 37.

Se on Jummalad armastus, et meie temma kässoõn-
nod peame. 1. Joani 5, 3.

Kui fegi mind armastab, kü se peab minno sõnna.
Joani 14, 23.

Kõif hea andmine, ja kõif täis and on illewelt, ja tulleb mahha walguse Issast. Jakb. 1, 17.

P ü h h a k i r j a õ p p e t u s e d .

Tännoge ikka kõige asiade eest Jummalad ja Issad,
mei Issanda Jeesuse Kristuse nimmel. Ewesus: 5, 20.

Karda Jummalad, ja pea temma käsud, sest se on
igga inimese kohus. Koguj. 12, 13.

Jummala sõna peab ennam võtm kuulda, kui inimese
sõna. Ap. Tg. 5, 29.

Heitke kõik omma mured Jummalale peale, sest ta mur-
retseb teie ette. 1. Pet. 5, 7.

Lota Jehowa peale, ja ärra toeta mitte omma ennese
mõistuse peale. Oppsõn. 3, 5.

Tei ei pea foggoniste mitte wanduma, waid tei kõnne
olgo jah, jah; ja ei mitte, ei mitte; mis ülle sedda on, se
on sest tiggedast. Matt. 5, 34 ja 37.

Sinna pead Issandad omma Jummalad kummardama,
ja tedda ükspäinis tenima. Matt. 4, 10.

Laske kõigis ommad pallumised palwe ja õhkamise läbbi
tännoga Jummalale teada sada. Wilip. 4, 6.

Teie pallute, ja ei sa mitte, sepärrast et teie pahhaste
pallute. Isak. 4, 3.

P ü h h a k i r j a õ p p e t u s e d .

Kui sa Jummalad pallud, ei pea sa mitte ollema kui
sallalikud, kes palluvad, et neid inimestest peab näh-
tama. Matt. 6, 5.

Kui teie Jummalad pallute, ei pea teie mitte palju lob-
bisema. Matt. 6, 7.

Süa mind appi abhastuse päwal, siis tahhan ma sind
wäljakiskuda, ja sa pead mind auustama. Laui 50, 15.

Minna manitsen, et peab tehtama pallumisi, palwesid
toiste eest, ja tännamisi kõikide inimeste eest; kunnin-
gate, ja kõikide eest, kel kõigeüllem meelewald on, et meie
rahholist ja waikist ello woiksime ellada, kõige Jummalala-
kartuse ja ausa ello sees: sest se on armas Jummalala
õnnisteggija melest. 1. Tim. 2, 1, 2 ja 3.

Ärge joge ennast täis wina, kust üks õnneto ello tulleb.
Ewes. 5, 18.

Kes ei tahha töed tehha, ei pea ka mitte söma. 2. Tes-
sal. 3, 10.

Õmma palle higgi sees pead sa leiba söma, kunni jälle
mullakõ saad. 1. Mos. 3, 19.

P ü h h a kirja õppetused.

Kes warrastanud, se ärgo warrastago mitte ennam, waid tehko ennemine töed, ja saatko kättega head, et temmal olleks sellele jaggada, kellel tarwis on. Ewes. 4, 28.

Muus nimmi on kallim, kui suur rikkus; ja arm on parem, kui hõbbe ja kuld. Dpts. 22, 1.

Hoidke ennast se eest, mis näitab kurri ollewad. -1. Tess. 5, 22.

Kõik rojastus ehk ahnus olgo nimmetamata teie seas, ja häbbemata kõnne ja naljahetmine, mis ei sünni. Ewes. 5, 3 ja 4.

Kuida teie tahhate, et inimised teile peawad teggema, nendasammoti tehke ka neile. Luf. 6, 31.

Armastage omma wihhamed; õnnistage neid, kes teid ärraneedwad, ja palluge nende eest, kes teile liga tewad. Luf. 6, 27, 28.

Õsland Jummal õnnista õppimist, ja anna neile kes õppetawad, ning ka neile kes õppiwad, sinno kartuse waimu, et sinno nimme kituseks ja inimeste heaks saaks õppitud ja õppetud. Jesuse Kristuse meie Õsanda pärrast. Amen!

T a b e l X X X.

Kirja wahhetähhed, ja nende selletus.

- / Rõmma seisab kõnne jätkude wahhel, ja tähhendab, et piisut kinnipiddada ja wahhet jätta, õtse kui et saaks hingata,
 nenda kui: Kes Jēsandad kardab, auustab neid, kes tedda sünnitanud. Sir. 3, p. 6 s.
- + Rõmma punkt pannakse siis, kui jo mõnned kõmmad tehtud, ja kõnne ikka weel emale läh-
) heb; temma kinnitab wahhet pikkema kõnne jätkude wahhel,
 nenda kui: Õtse kui se on, kes warju ta-utab, ja tuult taggaajab; nenda on se, kes unnenäud tähhele pannes. Sirak. 34, pt. 2 s.
- + Kolon seisab, kui kõnne polele saab, ning ka siis, kui sedda tulles nimmetada, mis üks
+ tõine ütelnud, ehk kuida temma rākinud;
 nenda kui: Kui pattust pōõrmata olled, ja pattust pōõrmataks jäed: siis ei woi sul taewarigi perrimist olla. Pūhha Paulus ütleb: jätke mahha wallet, ja rā-
 fige tōt.
- + Punkt, tehakse siis, kui kõnne õtša sanud, nenda kui: Teie waggadus ārgo olgo teile mitte
 kurjuse kätteks.
- ? Kūsfimisetaht, tedda pannakse nende sõnnade tahha, miska kūsfitakse,
+ nenda kui: Kes olli Jēsus Kristus? Kes on ilma pattota?
- ! Ohkamisetaht, seisab sesugguse sõnna ehk kõnne tagga, mis raskest, ehk rõõmsast südda-
+ mest ohkades tulles,
 nenda kui: oh ma waene! Woi sedda immet! oh sedda rõmu!
- = Politaja näitab, et üht sõnna polest wōdetud, ehk et ühhe sõnna hüod, ehk poledsõnnad,
 mitte kokko, waid wahhejātmisega kirjutud,
 nenda kui: in-ni-me-ne, ehk — — — — ar-
 mas.
- " Wōerad (sõnnad). Kui kegi kirjutab, ja tõise innimese kirjast midbagi sõnna sõnnast wālja-
 kirjutab, ja omma kirja pannes: siis tähhendab ta nende kriipsokestega, et need wōe-
 rad, ja mitte temma ennese sõnnad polle, kelle ette ja tahha temma need kriipsokes-
 sed teeb,
 nenda kui: ma kirjutan teile need sõnnad, mis ühheest ramatusst ollen wāljakirjutand:
 „se on rikkas, kes paljo õppind.“
- Klamrid. Kui üht sõnna selletuseks tõise sõnna jure pannakse, ja tedda hāddast senna tar-
 wis epolle; siis tedda kirjutakse klamrite wahhele, ja tähhendakse sellega, et luggedes
 tedda wōib ülleüppata;
 nenda kui: agga temma (Jēsus) läks ülles Jerusalemma.
- * Tāhhendaja ehk näitaja, näitab, et sest asjast ehk sõnnast, kelle jures ta seisab, alla-
 mal tähhendust antakse.
- " Kustus. Kui lauludes mõnnikord, laulo wisi wāsto, üks pohkstaw ühhe, ehk tõise sõnna
 õtšas ülletaidab: siis kustutakse sedda ārra, ja et sedda tehtud, antakse selle kriipso-
 kesega (') mõista; nenda kuida Tallina Laularamato laulus Nr. 108, sedda nāhha,
 kus kirjutud on:
 Mull' walmistasid warraks
 Kui pōdral' sures pallawas.
 Mull' õiged usku anna.
 Seäl tähhendab siis se kriipsokene, et e ārrakustund.
- Mōtleja. Kus selle kriipsoga kirjas üht wahhet jātakse, seäl antakse luggijale tähhendust,
 ārraarwata, māhherdure se asji on, mis temma luggenud.

I 2 3 4 5 6 7 8 9 0

I üks	6 kuus
10 kümme	60 kuuskümmend
100 sadda	600 kuus sadda
1000 tuhhat	6000 kuus tuhhat
2 kakš	7 seitse
20 kakskümmend	70 seitsekümmend
200 kakš sadda	700 seitse sadda
2000 kakš tuhhat	7000 seitse tuhhat
3 kolm	8 kahheksa
30 kolmkümmend	80 kahheksakümmend
300 kolm sadda	800 kahheksa sadda
3000 kolm tuhhat	8000 kahheksa tuhhat
4 nelli	9 ühheksa
40 nellikümmend	90 ühheksakümmend
400 nelli sadda	900 ühheksa sadda
4000 nelli tuhhat	9000 ühheksa tuhhat
5 viis	10,000 kümme tuhhat
50 viiskümmend	100,000 sadda tuhhat
500 viis sadda	1000,000 tuhhat tuhhat
5000 viis tuhhat	ehk miljon.

T a b e l. X X X I I.

R o m a n u m r i d.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10.

D s s a N u m r i d.

$\frac{1}{2}$	úfs pool
$\frac{1}{3}$	úfs kolmand
$\frac{2}{3}$	fakš kolmandid
$\frac{3}{3}$	kolm kolmandid, s. on: úfs táis
$\frac{1}{4}$	úfs neljand
$\frac{2}{4}$	fakš neljandid, se on: ($\frac{1}{2}$) úfs pool
$\frac{3}{4}$	kolm neljandid
$\frac{4}{4}$	nelli neljandid, se on: 1 táis
$\frac{1}{5}$	úfs wiend
$\frac{3}{5}$	kolm wiendid
$\frac{1}{6}$	úfs fuend
$\frac{3}{7}$	kolm seitšmendid
$\frac{5}{8}$	wiis fahheksandid
$\frac{1}{9}$	úfs úhheksand
$\frac{8}{9}$	fahheksa úhheksandid
$\frac{1}{10}$	úfs kúmmend
$\frac{9}{10}$	úhheksa kúmmendid

R o m a n u m r i d.

X	kúmme
XX	fakškúmmend
XXX	kolmkúmmend
XL	nellikúmmend
L	wiiskúmmend
LX	fuuskúmmend
LXX	seitsekúmmend
LXXX	fahheksakúmmend
LXXXX	úhheksakúmmend
C	sadda
CC	fakš sadda
CCC	kolm sadda
CCCC	nelli sadda
D	wiis sadda
DC	fus sadda
DCC	seitse sadda
M	tuhhat
MM	fakš tuhhat

Tabel XXX.

a b d d e

g h i j k

l m n o o''

ö p r s

t u v w z

Tabel XXX.

a b d d e

g h i j k

l m n o ö

ö p r s

t u w z

Tabel XXXI.

A. B. C. D. E.

G. H. I. J. K.

L. M. N. O.

P. Q. R. S.

T. U. V. W. X.

1 2 3 4 5

6 7 8 9 0

1
2
3
4
5

6
7
8
9
0

1
2
3
4
5

6
7
8
9
0

Q q R r S s T t U u

a b d e f g h i j k

l m n o p r s G

t u w z A B D S W

Laddina fele pohkstawid.

Sured:	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Pisikeseb:	a	b	c	d	e	f	g	h	i
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Sured:	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
Pisikeseb:	k	l	m	n	o	p	q	r	s
	f	l	m	n	o	p	q	r	s
Sured:	T	U	V	X	Y				
Pisikeseb:	t	u	v	x	y				
	t	u	v	x	y				

Saksakele Abitsas on ennam pohkstawid, kui makeles ep olle. Meid mis roh-
kem on, on seitse, ja on needsinnatsed, mis sin naidatakse, nenda kui:

C	c	ütte:	tje.
F	f	—	ehw.
Q	q	—	ku.
B	b	—	wau.
X	x	—	iks.
Y	y	—	ipslon.
3	z	—	tset.

Saksakele kirjutakse	Ceres	makele	Seres.
	Cajus	—	Kajus.
	Africa	—	Ahwrika.
	Faustus	—	Wauustus.
	Quintus	—	Kwintus.
	Vespasianus	—	Wespasianus.
	Xerxes	—	Serxes.
	Ysop	—	Isop.
	Zacharias	—	Safarias.

T e a d u s e f s.

Neidsinnatsid luggemisse lehti on, esimessest numrist kuni viimsest, 38. Suur ja pisikene ABD on terve poogni, teisest kōik pole poognite peale trükkitud. Neis kōik võib karduspabbert peale klistetada, et nemmad siis kanged, ning hea neid teine peale panna.

Sibfataid veel nende juure 5 poognid pohstawi, ja nelli pool poognid numritega: 1. tabel, et neid karduspabbert peale klistertada, ja pohstawid ja numrid neid laste ja kōiklastigata, et neid kui pisikesi kaardifesi, mis ühhetasfa seigatud, tõine tõise kōik lüütoloua peale rinda seata, kui üht sõna, ehk üht summad lastele antakse teha. (Mata Soperus lehekülj. 16 ja 17).

Wimaks on sin juures veel üks pisikene kōiklastine õppetus, kuidas neidsinnatsid luggemisse lehti kasutada panna; ja maksab kōik ühtekokku ja ühheskõus 3 Rub. pabber, ehk 80 Koppilad hõberahha.

Neidsinnatsid luggemisse lehed sawad, kui üks pisikene Awitsaramat kōik õppetusse kasutaks, Martipäwast trükkis walmis sama.

Masing.

Das vorstehende Elementarwerk kündigte ich dem Publico 32 Blätter in Fol. zu 2 Nbl. B. A. an, so wie 100 Stück bewegliche Buchstaben und 40 dergleichen Ziffern noch ins Besondere für einen Rubel. Da die Buchbinder-Arbeit des Ausschneidens und Aufklebens sich nicht für 1 Rubel stellen läßt, mithin der Preis des Werkes erhöht werden müßte, die beweglichen Buchstaben und Zahlen bei dem Unterrichte aber nicht entberet werden können: so liefere ich gegenwärtig anstatt der versprochenen 32 Blätter 38 derselben, nebst der Anweisung zu ihrem Gebrauche, 20 Seiten in 8vo; zugleich aber auch noch 5 Bogen Alphabeth und 2 Bogen Ziffern von 1 bis 0, damit der Käufer dieselben selbst auf Carduspapier aufziehen, und dann den Bogen mit den einzelnen Buchstaben, zu Kärtchen schneiden könne; welches, wenn man es im Hause verrichten läßt, in wenig Stunden geschehen ist, und höchstens etwa 35 Cop. Auslage erfordert.

Schließlich ergeht eine Bitte an die Herren Prediger: sich der kleinen Bemühung zu unterziehen, ihre Küster die beiliegende Anweisung, zum zweckmäßigen Gebrauche dieses Elementarwerkes, richtig verstehen zu lehren.

Der Preis des Ganzen ist 3 Nbl. B. A., oder 80 Cop. S. M.

Diese Abc-Blätter werden zu Martini zum Haus-Unterrichte in Abc-Format erscheinen.

Masing.